

Класове в C++ (продължение) (Revision: 1.8)

Любомир Чорбаджиев¹
lchorbadjiev@elsys-bg.org

23 ноември 2005 г.

Съдържание

Съдържание

1	Константни член-функции и константни член-променливи	1
1.1	Константи	1
1.2	Константни член-функции	3
1.3	Константни член-променливи	5
2	Указател <code>this</code>	6
3	Статични членове на класа	8
3.1	Статични член-променливи	8
3.2	Статични член-функции	8
4	Вградени (<code>inline</code>) член-функции	10
5	Вложени класове	11
6	Примери	11

1. Константни член-функции и константни член-променливи

1.1. Константи

Константи

- Към дефиницията на всяка променлива може да се прилага модификаторът **const**.

- Указва, че обекта не може да се променя.
- Води до грешка при компилация, в случай че се опитаме да променим **const** обект.
- Константите задължително трябва да се инициализират.
- Пример:

```
1 const Point origin(0.0,0.0);  
2 origin.set_x(2.0); // грешка!  
3 origin.get_x(); // грешка???
```

Указатели и константи

- При операциите с указатели участват два обекта – самият указател и обекта, към който сочи указателя.
- Когато ключовата дума **const** се постави пред дефиницията на указателя, това означава че константен е обекта към който сочи указателя.
- За да се декларира, че самият указател е константен, се използва ***const**, вместо *****.

Указатели и константи

```
1 char str1 []="hello";  
2 char str2 []="hell";  
3  
4 const char* pc=str1;  
5 pc[2]='a'; // грешка!  
6 pc=str2; // ОК!  
7  
8 char *const cp=str1;  
9 cp[2]='a'; // ОК!  
10 cp=str2; // грешка!  
11  
12 const char *const cpc=str1;  
13 cpc[2]='a'; // грешка!  
14 cpc=str2; // грешка!
```

Препратки и константи

```
1 int a=6;
2 int& ra=a;
3 const int& cra=a;
4
5 const int ca=5;
6 const int& crca=ca; // ОК
7 int& rca=ca; // грешка!!
```

1.2. Константни член-функции

Константни член-функции

- За да може една член-функция да се прилага към константен обект, компилатора трябва да е информиран, че тази член-функция не променя състоянието на обекта.
- За тази цел се използват **const** член-функции.
- Когато една член-функция е **const**, то в нейната дефиниция не може да се променя състоянието на обекта.
- За дефиниране на една член-функция като константна се използва ключовата дума **const**:
  - В прототипа на функция след списъка от параметри.
  - В дефиницията на функцията преди тялото на функцията.

Константни член-функции

- За дефиниране на член-функция като константна се използва ключовата дума **const**.

```
1 class Point {
2     double x_, y_;
3 public:
4     ...
5     double get_x() const {
6         return x_;
7     }
8     double get_y() const;
9     ...
10 };
11 double Point::get_y() const {
```

```
12     return y_;
13 }
```

Константни член-функции

- Когато една член-функция е дефинирана като константна, тя не може да променя състоянието на обекта, за който е извикана.

```
1 class Point {
2     double x_,y_;
3 public:
4     ...
5     void set_x(double x) const {
6         x_=x; // грешка!!
7     }
8     ...
9 };
```

Пример: Константни член-функции

```
1 class Point {
2     double x_, y_;
3 public:
4     Point(double x=0.0, double y=0.0)
5         : x_(x), y_(y)
6     {}
7     double get_x(void) const {return x_;}
8     double get_y(void) const {return y_;}
9     void set_x(double x) {x_=x;}
10    void set_y(double y) {y_=y;}
11 };
```

Пример: Константни член-функции

```
1 const Point origin;
2 ...
3 origin.get_x(); // ОК!
4 origin.set_x(2.0); // грешка!!
5
6 void fun(Point& p1, const Point& p2) {
```

```

7  p1.get_x();
8  p2.get_y();
9  p1.set_x(1.0);
10 p2.set_y(1.0); // грешка!
11 }

```

1.3. Константни член-променливи

Пример: Константни член-променливи

```

1  class Increment {
2      int count_;
3      const int step_;
4  public:
5      Increment(int c=0, int s=1)
6          : count_(c), step_(s)
7      {}
8      void step() {
9          count_+=step_;
10     }
11     void print() const {
12         cout << "count=" << count_
13             << ", step=" << step_ << endl;
14     }
15 };

```

Пример: Константни член-променливи

```

1  int main() {
2      Increment counter(7,7);
3      for(int i=0;i<5;i++) {
4          counter.step();
5          cout << "i=" << i << ", ";
6          counter.print();
7      }
8      return 0;
9  }

```

Пример: Константни член-променливи

```

lubo@kid ~/school/cpp/notes $ ./a.out
i=0, count=14, step=7
i=1, count=21, step=7
i=2, count=28, step=7
i=3, count=35, step=7
i=4, count=42, step=7

```

2. Указател this

Указател **this**

- Всяка член-функция има достъп до допълнителен параметър — указателят **this**.
- Указателят **this** не е част от самия обект. Всяка нестатична член-функция получава този указател като допълнителен параметър.
- Типът на указателя **this** в различни член-функции е различен.
  - В константни член-функции **this** е константен указател към константен обект.
  - В неконстантни член-функции **this** е константен указател към неконстантен обекта.

Указател **this**

- В константната член-функция `get_x()` указателят **this** е от типа: `const Point* const`.
- В член-функцията `set_x()` указателят **this** е от типа: `Point* const`.

```

1  class Point {
2      ...
3  public:
4      double get_x() const {...}
5      void set_x() {...}
6      ...
7  };

```

Указател **this**

- Всяка член-функция притежава указател, който е насочен към обекта, за който тази член-функция е извикана. Това е указателят **this**.

```

1 class Point {
2 public:
3     double get_x() {return this->x_;}
4     ...
5 };
6 Point p1, p2;
7 p1.get_x();
8 p2.get_x();

```

- Указателя **this** може да се използва за обръщане към член-променливите, но това е излишно.

Указател this

- Има случаи, в които използването на указателя **this** е необходимо.
- Когато трябва да се реализира *каскадно* извикване на функции, използването на указателя **this** става наложително.

```

1 Point p;
2 p.set_x(1.0).set_y(1.0);

```

```
(p.set_x(1.0)).set_y(1.0);
```

- За да е възможно подобно поведение е необходимо методът **set_x()** да връща препратка към обекта, чрез който е извикан.

Указател this

```

1 class Point {
2     double x_;
3     double y_;
4 public:
5     Point& set_x(double x) {
6         x_=x;
7         return *this;
8     }
9     Point& set_y(double y) {
10        y_=y;
11        return *this;
12    }
13 };

```

Указател this

```

1 ...
2 Point p;
3 p.set_x(1.0).set_y(1.0);
4 ...

```

3. Статични членове на класа

3.1. Статични член-променливи

Статични член-променливи

- Променлива, която е част от класа, но не е част от обектите на класа се нарича *статична* член-променлива.
- Статичните член-променливи имат само по *едно* копие, за разлика от нестатичните член-променливи.
- Статичните член-променливи на класа съществуват, независимо от това дали са създадени инстанции на класа. Поради това тяхната инициализация се различава от инициализацията на нестатичните член-променливи.

```

1 class DeepThought {
2     static int ANS;
3     //...
4 };
5 int DeepThought::ANS=-1;

```

3.2. Статични член-функции

Статични член-функции

- Член-функция, която не се свързва с обектите на класа, се нарича *статична член-функция*.

```

1 class DeepThought {
2     int foo_;
3 public:
4     static void find_the_answer(void);
5 };

```

Статични член-функции

- При извикването на статична член-функция, тя не се свързва с конкретна инстанция на класа. Поради това не може директно да се използват нестатични член-променливи.

```
1 void DeepThought::find_the_answer(void) {
2     foo_=8; // грешка!
3     ...
4 }
```

- За да се извика статична член-функция не е необходим обект от класа. Статичните член-функции могат да се викат директно, чрез името на класа, в който са дефинирани.

```
DeepThought::find_the_answer();
```

Статични член-функции

- Статичните член-функции имат пълен достъп до членовете на класа.

```
1 class DeepThought {
2     int foo_;
3 public:
4     static void find_the_answer(void) {
5         DeepThought some_thoughts;
6         some_thoughts.foo_=42; // OK!
7         ...
8     }
9 };
```

Пример: статични членове

```
1 #include <iostream>
2 using namespace std;
3 class DeepThought {
4 public:
5     static int ANSWER;
6     static void find_the_answer(void);
7 };
```

Пример: статични членове

```
1 int DeepThought::ANSWER=-1;
2 void DeepThought::find_the_answer(void) {
3     // some deep calculations
4     ANSWER=42;
5 }
6
7 int main(void) {
8     DeepThought::find_the_answer();
9     cout << "The answer is:"
10         << DeepThought::ANSWER << endl;
11     return 0;
12 }
```

4. Вградени (inline) член-функции

Вградени (inline) член-функции

- Когато една член-функция е дефинирана в тялото на класа, то тя се превръща във вградена (inline) член-функция — при обръщане към такава функция, в точката на извикване се вгражда дефиницията на функцията.
- Когато дефиницията на дадена член-функция е извън тялото на класа, за да се превърне тя във вградена член-функция трябва да се използва ключовата дума **inline**.

Вградени (inline) член-функции

```
1 class Foo {
2     int bar_;
3 public:
4     int get_bar(void) const;
5 };
6 inline int Foo::get_bar(void) const {
7     return bar_;
8 }
```

5. Вложени класове

Вложени класове

- Клас може да бъде дефиниран в рамките на друг клас. Такъв клас се нарича *вложен* клас.
- Дефиницията на вложен клас може да бъде направена в публичната, скритата или защитената секция на обграждащия клас.
- Името на вложения клас се вижда в областта на действие на обграждащия клас и не се вижда в другите области на действие.

Вложени класове

```
1 class Foo {
2 public:
3     class Bar { /*...*/ };
4 private:
5     Bar bar_;
6     //...
7 };
8 Foo::Bar bar;
```

6. Примери

Point.hpp

```
1 #ifndef POINT_HPP__
2 #define POINT_HPP__
3
4 class Point {
5     double x_, y_;
6 public:
7     Point(double x=0.0, double y=0.0)
8         : x_(x), y_(y)
9     {}
10    double get_x(void) const {return x_;}
11    double get_y(void) const {return y_;}
```

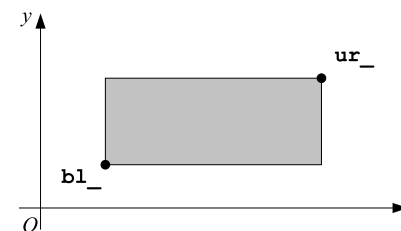
Point.hpp

```
12 Point& set_x(double x) {
13     x_=x;
14     return *this;
15 }
16 Point& set_y(double y) {
17     y_=y;
18     return *this;
19 }
20 void print() const;
21 };
22
23 #endif
```

Point.cpp

```
1 #include <iostream>
2 using namespace std;
3
4 #include "Point.hpp"
5
6 void Point::print() {
7     cout << "(" << x_ << ", " << y_ << ")";
8 }
```

Rectangle.hpp

Rectangle.hpp

```
1 #ifndef RECTANGLE_HPP_
2 #define RECTANGLE_HPP_
```

```

3
4 #include "Point.hpp"
5
6 class Rectangle {
7     Point bl_, ur_;
8
9     static double max(double a, double b) {
10        return a>b?a:b;
11    }
12    static double min(double a, double b) {
13        return a<b?a:b;
14    }

```

Rectangle.hpp

```

16 public:
17     Rectangle(const Point& p1,
18              const Point& p2);
19     double get_width() const;
20     double get_height() const;
21     double get_x() const;
22     double get_y() const;
23     const Point& get_ur() const;
24     const Point& get_bl() const;
25     void print() const;
26 };
27 #endif

```

Rectangle.cpp

```

1 #include <iostream>
2 using namespace std;
3
4 #include "Rectangle.hpp"
5
6 Rectangle::Rectangle(const Point& p1,
7                    const Point& p2)
8     : bl_(min(p1.get_x(),p2.get_x()),
9          min(p1.get_y(),p2.get_y())),
10     ur_(max(p1.get_x(),p2.get_x()),

```

```

11         max(p1.get_y(),p2.get_y()))
12 {}

```

Rectangle.cpp

```

13
14 double Rectangle::get_x() const {
15     return bl_.get_x();
16 }
17 double Rectangle::get_y() const {
18     return bl_.get_y();
19 }
20 const Point& Rectangle::get_bl() const {
21     return bl_;
22 }
23 const Point& Rectangle::get_ur() const {
24     return ur_;
25 }

```

Rectangle.cpp

```

26 double Rectangle::get_width() const {
27     return ur_.get_x()-bl_.get_x();
28 }
29 double Rectangle::get_height() const {
30     return ur_.get_y()-bl_.get_y();
31 }
32 void Rectangle::print() const {
33     cout << "R{";
34     bl_.print();
35     cout << ";";
36     ur_.print();
37     cout << "}";
38 }

```

Сечение и объединение на Rectangle

